

DOI:

Biblioteca Națională și experiențele de promovare a lecturii

Vera OSOIANU

Rezumat:

Autoarea realizează o retrospectivă a proiectelor și inițiativelor Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova (BNRM) în domeniul promovării cărții și lecturii, dar și sumarizează propuneri de programe orientate spre creșterea nivelului de cultură a lecturii, cunoașterii și dezvoltării personale a oamenilor.

Cuvinte-cheie:

lectură, proiecte, programe, cultură a lecturii, Biblioteca Națională a Republicii Moldova.

Abstract:

The author holds a retrospective of projects and initiatives of the National Library of the Republic of Moldova (NLRM) in the field of book promotion and reading, summarizes program ideas aimed to increase the level of reading culture, knowledge and personal development skills.

Keywords:

reading, projects, programs, reading culture, National Library of the Republic of Moldova.

Materialul de față reprezintă o examinare retrospectivă a celor mai valoroase proiecte și inițiative dezvoltate de Biblioteca Națională a Republicii Moldova (BNRM) pe segmentul promovării cărții și lecturii, dar și concluzii despre ce ar trebui de realizat pentru a cultiva în societate un atașament puternic pro lectură, având o influență puternică asupra culturii, cunoașterii și

dezvoltării persoanelor, ca scop final.

Printre proiectele de promovare a lecturii, realizate de BNRM de-a lungul anilor, de remarcat Clubul Literar „Miorița”, Festivalul Național al Cărții și Lecturii, Clubul Literar „Homo Aestheticus”, Campania *Anul Lecturii - 2008*, Campania *Anul Lecturii - 2020*, dar mai ales Programul Național Lectura-Central.

Viziunea globală a bibliotecii viitorului, proiect coordonat de Federația Internațională a Asociațiilor de Biblioteci și Bibliotecari (IFLA), la elaborarea căreia au contribuit participanți din 190 de țări de pe toate continentele, scoate în evidență 10 repere și 10 oportunități pentru biblioteca viitorului. Printre acestea, chiar pe locul doi după promovarea accesului egal și liber la informații și cunoștințe, figurează susținerea alfabetizării, învățării și lecturii ca domenii tradiționale de forță – recunoscute universal ca activități esențiale pentru îndeplinirea misiunii bibliotecii – îmbunătățirea calității vieții oamenilor.

Raportul prezentat de IFLA menționează că pentru a sprijini învățarea, alfabetizarea și lectura în mod semnificativ în era digitală, bibliotecile trebuie să se schimbe și să se adapteze continuu. Serviciile, colecțiile și practicile trebuie să se dezvolte pentru a răspunde așteptărilor în schimbare ale membrilor comunității.

Bibliotecarii au depășit de multă vreme condiția de actori pasivi, când relațiile cu cititorii se reduceau la împrumutul cărților solicitate și aranjarea acestora, la raft, după returnare. Evident, bibliotecarii de vocație au fost excepții fericite dintotdeauna. În timp, a cunoscut o altă dimensiune activitatea de recomandare a cărților, organizarea activităților de promovare a cărții etc. În ultimii ani, o nouă amploare capătă activitatea bibliotecilor-centre biblioteconomice pe partea metodologică și asistența de specialitate pentru bibliotecarii care lucrează cu utilizatorii finali.

În Republica Moldova nu există o strategie națională foarte clară de promovare a lecturii și nici fundații sau agenții de felul celor existente într-un șir de state cum ar fi Anglia cu Agenția Lecturii, Germania cu Fundația pro lectura, Franța cu Institutul Cărții și a Lecturii, SUA cu Centre ale cărții în Biblioteca Congresului și toate statele componente etc. În aceste condiții aco-

perirea acestor sarcini este asumată de cele două biblioteci naționale (BNRM și BNC „Ion Creangă”), bibliotecile din învățământ și alte biblioteci mari cum ar fi Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu” și un șir de biblioteci publice municipale și raionale.

Motive importante de amplificare a activităților de promovare a lecturii sunt evenimentele de nivel internațional precum *Ziua Internațională a cititului cu voce tare*, *Ziua Internațională a cărții pentru copii și tineret*, *Ziua Mondială a Cărții și a Drepturilor de Autor* etc.

Începând cu anul 2023, în Republica Moldova va fi marcată, la 14 februarie, Ziua Națională a Lecturii. O hotărâre, în acest sens, a fost votată unanim în Parlamentul Republicii Moldova la începutul anului 2022. În România, însă, această sărbătoare a început să fie marcată cu un an mai devreme, la 15 februarie. Va fi o ocazie în plus de a scoate în prim planul vieții culturale lectura și importanța acesteia în dezvoltarea persoanelor și a societății în întregime.

Conceptul de „bibliotecă națională” definit în mod diferit de către diverse enciclopedii, linii directorii, alte documente elaborate de IFLA și UNESCO include trei elemente de bază:

- moștenire (accentul se pune pe cultura imprimată a națiunii).
- infrastructură (accentul se pune pe coordonarea la nivel național, poziția de lider în domeniu, facilități, servicii de importanță națională). Serviciile pentru bibliotecile țării ocupă un loc important în activitatea acestora.
- servicii de nivel național (servicii pentru utilizatori, nu numai în sălile de lectură, dar pretutindeni în țară). Bibliotecile naționale care pun accent pe acest aspect al activității sunt cele din țările în curs de dezvoltare. Serviciile pentru utilizatorii fi nali reprezintă pentru acestea preocuparea principală.

Aceste trei dimensiuni reprezintă orientările de bază ale bibliotecilor naționale, inclusiv toate aspectele ce țin de promovarea lecturii.

O incursiune în istoria recentă a BNRM demonstrează că instituția, pe tot parcursul său, a avut priorități constante în domeniul promovării lecturii.

Ca lider în profesie și „bibliotecă de ultimă instanță”/„library of last resort”, Biblioteca Națională a Republicii Moldova a acumulat, pe parcursul anilor, în

afară de serviciile directe din sala de lectură, experiențe excepționale în domeniul promovării cărții. Pentru a crește interesul cetățenilor pentru lectură, a extinde domeniile de lectură, a îmbogăți cunoștințele de bază ale oamenilor, a le îmbunătăți calitatea vieții prin dezvoltarea obiceiurilor de lectură și inocularea ideii importanței lecturii pe tot parcursul vieții, biblioteca experimentează diverse servicii de extindere a lecturii, incluzând programe, proiecte, activități de promovare a lecturii.

Cadrul conceptual al tuturor acestora se fundamentează pe următoarele idei cu privire la lectură: este esențială pentru încadrarea deplină în societatea modernă; adaugă calitate vieții; oferă acces la cultură și moștenirea culturală; dă putere și emancipează cetățenii, adună oamenii împreună etc. Cultura lecturii este unul dintre bunurile valoroase care stimulează persoanele și societățile.

Unele proiecte, inițiate de bibliotecă, au avut continuitate, altele s-au transformat în alte proiecte sau au devenit istorie. Au fost și proiecte care n-au avut priză la public și au dispărut, fără a se afirma prea mult.

Printre cele care au lăsat urme importante, de remarcat în special:

- Cenaclul Literar „Miorița”, fondat în anul 1964;
- Salonul Internațional de Carte, fondat în anul 1991, care, începând cu anul 2016, se extinde și apare într-o formulă nouă, mai extinsă – Salonul Internațional de Carte – Bookfest, Chișinău;
- Festivalul Național al Cărții și Lecturii 2011-2017;
- Zilele „Vasile Alecsandri – Mihai Eminescu”;
- Topul celor mai citite 10 cărți;
- Arhiva de voci
- Simpozionul Științific Internațional „Valori bibliofile”;
- Clubul Literar „Homo Aestheticus”;
- Programul Național LecturaCentral.
- Proiectul *Anul lecturii 2008*,
- Proiectul *Anul lecturii 2020* etc.

De la lansare, în anul 2018, a Programului Național LecturaCentral, echipa Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, responsabilă de organizarea și desfășurarea Programului, este într-o continuă experimentare și căutare a

experiențelor avansate, inovatoare privind educația lecturii și cultura lecturii, care a fost dintotdeauna una dintre responsabilitățile prioritare ale bibliotecii.

Scopul Programului Național LecturaCentral este consolidarea spiralei lecturii, incluzând influențele familiei, mediului educațional, instituțiilor de cultură, structurilor infodocumentare, mediului social și economic, ale comunității, ale factorilor de decizie, ale mass-mediei pe optimizarea interesului față de carte, promovarea lecturii, dezvoltarea culturii lecturii.

Este important că în acest scop sunt conjugate eforturile comune ale bibliotecilor cu cele ale instituțiilor de cercetare și de învățământ, ale editurilor și librăriilor, uniunilor de creație etc. Această activitate de proporții are de câștigat prin implicarea tuturor instituțiilor care au tangențe cu promovarea cărții și lecturii: Uniunea Internațională a Oamenilor de Creație, Uniunea Editorilor, Uniunea Scriitorilor, Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu” etc.

Prin coordonarea activităților, Programul Național LecturaCentral țin-tește spre o nouă dimensiune în activitatea de promovare a cărții și lecturii. Pe parcursul derulării Programului, de regulă, lunile februarie-decembrie a fiecărui an, utilizatorii și non-utilizatorii bibliotecilor sunt antrenati în diverse evenimente cărțurărești, organizate în avantajul cunoașterii, stimulării interesului pentru lectură, dezvoltării abilității persoanei nu doar de a citi un număr mare de publicații, nu doar de a citi permanent, ci, în special, de a înțelege, de a învăța din text, de a formula idei critice și creative.

În concepția inițială, Programul Național LecturaCentral include atât Salonul Internațional de Carte Bookfest, Chișinău, cât și *Topul celor mai citite 10 cărți ale anului*, concursurile de nivel național care înseamnă, în primul rând, carte și lectură.

După cum menționa dna Maria Pilchin la ediția a treia, 2021 a Conferinței Internaționale „Lectura ca bază pentru cultură, cunoaștere și dezvoltare”, Programul Național LecturaCentral s-a transformat într-un centralizator al lecturii.

După cinci ediții se poate afirma cu toată încrederea că aceasta este formula perfectă pentru o strategie de promovare a lecturii.

Printre lucrările de mare importanță realizate în cadrul Programului Național LecturaCentral, un loc aparte revine studiului *Lectura în comparație*

intergenerațională realizat în anul 2021 la solicitarea BNRM, de către Magenta Consulting, în cadrul Programului Proiecte Culturale, susținut de Ministerul Culturii. Lucrarea vine să acopere unele goluri și să evidențieze altele, asupra cărora trebuie de lucrat în anii imediat următori.

Scopul studiului este de a oferi o viziune despre influența familiei, școlii, bibliotecii și societății asupra lecturii și a preferințelor de lectură pe parcursul a trei generații (bunici, părinți, copii). Datele au fost colectate în perioada 29.11.2021 – 17.12.2021 pe un eșantion de 3237 de respondenți.

În baza răspunsurilor la întrebarea „Cât de des citiți cărți?” putem concluziona că 69% de respondenți citesc cel puțin o dată în an, dintre care 24% citesc în fiecare zi.

Persoanele cu vârsta 56 + citesc mai mult decât celelalte categorii de vârstă. Femeile citesc zilnic mai mult (27%) decât bărbații (19%).

Raportul demonstrează că nu există diferențe semnificative privind lectura în diferite regiuni geografice.

Dacă comparăm rezultatele Barometrului Opiniei Publice (BOP) (2021) și rezultatele studiului *Lectura în comparație intergenerațională*, atunci rezultatele diferă destul de mult. BOP prezintă 41,5% din respondenți care citesc de la zilnic, la măcar o dată pe lună sau mai rar, în timp ce studiul Magenta prezintă 96% de respondenți care citesc de la în fiecare zi, la o dată la 2-3 luni. Explicația? În studiul realizat de Magenta Consulting au fost implicați utilizatori ai bibliotecilor, pe când în BOP a participat publicul larg.

O constatare interesantă a studiului este cifra de 65% de respondenți care citesc de plăcere. Explicația constă în faptul că respondenții studiului sunt utilizatorii bibliotecilor publice teritoriale. La sigur, cifra este alta în bibliotecile din învățământ (care nu au constituit obiectul acestui studiu). Despre importanța lecturii de plăcere a scris destul de convingător Neil Gaiman în prelegerea/articolul său „De ce viitorul nostru depinde de bibliotecă, lectură și fantezie”. Studiile demonstrează, de asemenea, că nimic nu dezvoltă memoria mai bine decât citirea textelor extinse și învățarea pe de rost a poeziilor. Este adevărat că mulți cercetători susțin că preferințele pentru lectura de plăcere nu merită prea mari laude, unii chiar fac o paralelă între preferințele bogaților de a citi cărți de dezvoltare profesională și preferințele celor săraci

pentru lectura de plăcere.

Faptul că la moldoveni predomină lectura de plăcere este confirmat și de cele 72% de respondenți, care sunt interesați de lectura literaturii artistice.

Magazinul online *elefant.ro*, un retailer online din Romania (care are o filială și la Chișinău - magazinul online local *elefant.md*), a organizat în perioada 24-31 octombrie 2021 ElefantFest, un târg de carte online la care au participat aproape 1 milion de vizitatori și la care au avut loc 93 de lansări de carte, dintre care 35 cu autori români și 58 cu autori străini. Fiecare cumpărător a plecat în medie cu 5 cărți de la această ediție a târgului care s-a derulat simultan în România și Republica Moldova. De asemenea, cititorii au avut acces la peste 30.000 de titluri în română și peste 600.000 de cărți în engleză.

La capitolul „titluri preferate”, cititorii au ales ficțiunea, 33% dintre achiziții fiind din această categorie, urmate de cărțile pentru copii (26%), cele de dezvoltare personală (20%) și volumele de istorie și biografii (7%).

Elefant Online SA, compania ce operează *elefant.ro*, a obținut în primele 6 luni ale anului 2021, o valoare a GMV (gross merchandise value) de peste 120 milioane de lei, marcând astfel o creștere medie anuală de 31% la nivelul ultimilor doi ani.

Sunt interesante motivele pentru care moldovenii vizitează bibliotecile: cărți, bibliotecari, tehnologii - argumente suficiente pentru alocarea finanțării pe aceste dimensiuni.

Un alt studiu relevant pentru tema în discuție, realizat de BNRM, a fost Studiul *Cartea și lectura în viața personalităților*. În cadrul acestui proiect mai multe personalități din arealul nostru au fost antrenate într-un interviu, fiind rugate să răspundă la două întrebări:

1. Ce înseamnă cartea și lectura pentru dvs.?
2. Care sunt cărțile care au un loc aparte în sufletul și inima dvs.?

Participanții care au ales să dea curs invitației au avut posibilitatea să-și deschidă sufletul, gândindu-se că poate ajută cuiva să deschidă ochii. S-a mișcat pe faptul că armata de bibliotecari, precum și persoane adiacente profesiei, antrenați în organizarea Programului Național LecturaCentral, precum și în alte activități, vor putea utiliza ideile expuse la organizarea activităților de promovare a lecturii. Răspunsurile prezentate de persoanele intervievate, nume

grele din mediul cultural, au fost diseminate prin toate instrumentele - format tradițional și virtual, disponibile echipei BNRM. Postările distribuite prin instrumentele virtuale, care oferă și evidența utilizării, au fost foarte accesate, iar aceasta ne-a convins de necesitatea actualizării interviurilor vechi, precum și de necesitatea extinderii cercului personalităților implicate în proiect.

Așa cum materialele plasate pe blogul de biblioteconomie și știința informării, pe pagina de FB a Programului Național LecturaCentral și grupul de pe FB LecturaCentral dispar din prim-planul evenimentelor, acestea au fost adunate într-o culegere care a fost plasată pe toate instrumentele WEB, întreținute de BNRM în format virtual, inclusiv în Repoziitoriul Tematic al BNRM. Indexate corespunzător, aceste materiale pot fi mai ușor regăsite și accesate de către persoanele interesate de carte și lectură. Culegerea inserează gânduri prețioase, dar și recomandări de cărți valoroase, care vor facilita alegerea privind lista lecturilor.

La prima etapă de realizare a proiectului au fost interviewate 12 persoane, respectiv: Valeriu Turea, Mircea V. Ciobanu, Ianoș Țurcanu, Gheorghe Erizanu, Iulian Filip, Iurie Colesnic, Arcadie Suceveanu, Aurelian Silvestru, Mihai Cimpoi, Nadejda Pădure, Vasile Romanciuc, Vasile Botnaru.

În baza informațiilor prezentate și a cărților menționate de personalitățile interviewate, am realizat un top al preferințelor de lectură. Printre cărțile/autorii numiți figurează:

- Ion Creangă;
- Mihai Eminescu;
- Mihail Sadoveanu,
- Lucian Blaga;
- António Lobo Antunes;
- Tudor Arghezi;
- Ion Luca Caragiale;
- Miguel de Cervantes Saavedra;
- Hermann Hess;
- Jorge Luis Borges;
- Biblia;
- Mircea Eliade.

Într-un proiect similar realizat în România de Dan C. Mihăilescu se regăsesc patru din scriitorii/cărțile din topul realizat de noi, precum: Ion Creangă, Mihai Eminescu, Ion Luca Caragiale și Biblia. De amintit aici faptul că, potrivit topurilor internaționale, Biblia este cea mai citită carte din lume.

Ideea studiului este de a facilita calea cititorilor spre autorii care se bucură de interes din partea persoanelor, care au un cuvânt greu de spus în ierarhizarea valorilor literare.

Printre activitățile de amploare organizate de BNRM, au fost și activități frontale care s-au derulat pe parcursul unui an întreg, spre exemplu: *Anul Lecturii - 2008* și *Anul lecturii - 2020*, organizat la o distanță de 12 ani după prima experiență, care a fost una cu adevărat reușită.

Pentru organizarea acestor două mari campanii de promovare a lecturii, BNRM a elaborat linii directorii și inițiative, ghidându-se de documente fundamentale, generate de către Federația Internațională a Asociațiilor și Instituțiilor Bibliotecare (ca portavoce a bibliotecilor la nivel mondial) și alte instituții de profil; „Ofertele Universale ale Bibliotecii”, document elaborat de către Society of Chief Librarians (SCL) în parteneriat cu Arts Council England, Leading Excellence in Library Services for Children, Yang People and Schools și The Reading Agency din Regatul Unit. *Anul Lecturii - 2020* s-a înscris perfect în contextul prevederilor cadrului legislativ, strategic și de recomandare național privind bibliotecile. Principala prioritate a anului profesional 2020 - *Promovarea lecturii ca bază pentru cultură, cunoaștere și dezvoltare* - a fost magistrală și în raport cu concluziile și orientările de politici stabilite în raportul „Republica Moldova în PISA 2018”, elaborat de Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare din cadrul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării din Republica Moldova în comun cu Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică.

Lucrarea „Directórii și inițiative pentru Anul Lecturii - 2020” a avut ca scop:

- orientarea componentelor Sistemului Național de Biblioteci (SNB) în vederea coeziunii și împărtășirii valorii lecturii, necesității dezvoltării competențelor de cultura lecturii a utilizatorilor acestora;

- axarea cooperării între biblioteci și: instituții educaționale, asociații și uniuni de creație etc. – pe asistența în vederea întăririi competenței de lectură și cultura acesteia; diminuarea analfabetismului funcțional;
- promovarea lecturii ca un catalizator, ca o prezență indispensabilă proceselor democratice și de transformare.

Materialele elaborate de BNRM, de recomandare, pot fi completate și utilizate în funcție de specificul comunităților, în cadrul cărora funcționează bibliotecile.

În paralel cu experimentarea programelor proprii, BNRM studiază permanent experiența marilor biblioteci naționale ale lumii și, ca centru biblioteconomic național, promovează aceste experiențe în mediul bibliotecar.

Un exemplu foarte bun de bibliotecă națională promotoare a lecturii este Biblioteca Congresului. Aceasta promovează cartea, lectura și alfabetizarea prin intermediul Centrului Cărții, care a creat Centre ale cărții în toate statele componente ale SUA. Acestea, la rândul lor, inițiază parteneriate cu multiple agenții guvernamentale, instituții, diverse organizații cu preocupări adiacente. Centrul Cărții găzduiește anual întruniri cu centrele afiliate pentru a discuta problemele și strategiile domeniului. Activitățile instituțiilor afiliate sunt publicate în Raportul Anual al Centrului Cărții și al Centrelor afiliate. Centrul Cărții, din cadrul Bibliotecii Congresului, coordonează activitatea Centrului de Poezie și Literatură al Bibliotecii și Programul anual al mențiunilor literare, dar și Centrul tinerilor cititori și Festivalul Național al Lecturii.

Biblioteca Națională a Cehiei coordonează realizarea studiilor adiacente lecturii și un șir de proiecte în scopul promovării lecturii, cum ar fi: Începe viața cu o carte, Sunt aproape cititor – cărți pentru începători, Noaptea cu Andersen, Unde se termină lumea, Vânătorii de Pierle, Răsturnăm școala cu susul în jos, Ziua cărții pentru copii.

Experiențele naționale, dar și cele internaționale, și în special metodologiile de lucru, ajung la bibliotecarii țării, iar prin ei - la cititorii bibliotecilor, prin trainingurile specializate livrate de Centrul de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării din cadrul BNRM.

Instruirile tematice, vizând lectura, oferă o varietate de selecții pentru orice

pregătire. În acest sens, Biblioteca invită experți cu experiență practică sau oameni de știință – ca lectori, pentru a extinde perspectiva și contextul cetățenilor, promovând în același timp educația pe tot parcursul vieții pentru toți.

Implementarea tehnologiilor, în activitatea bibliotecilor, a scos în prim-planul comunității bibliotecii care anterior erau mai puțin vizibile. Bibliotecarii care au însușit tehnologiile, instrumentele Web 2.0, au creat pagini web, bloguri, pagini personale și ale bibliotecii pe diverse rețele sociale – au altă deschidere, alte posibilități de comunicare, de promovare a bibliotecii, a resurselor, evenimentelor și serviciilor oferite.

Activitățile din ultimii ani, mai ales după începutul pandemiei în martie 2020, cu participarea bibliotecilor publice sunt organizate aproape în totalitate cu ajutorul tehnologiilor. A fost pusă baza unei noi modalități de comunicare bibliotecară, axată pe utilizarea tehnologiilor moderne de informare și comunicare și în special a instrumentelor Web. Pentru bibliotecarii care au asimilat aceste experiențe, beneficiile sunt enorme: promptitudine, eficiență, transparență etc. – toate fără niciun fel de costuri suplimentare. Majoritatea directorilor bibliotecilor raionale, municipale, orașenești au făcut față provocării și au demonstrat că au acceptat schimbarea și învață încet noile metode de comunicare cu lumea. A fost nevoie de acest examen pentru a ne convinge că putem activa mult mai bine în condițiile noi, impuse de Era Digitală.

Concluzii:

Lectura însoțește omul la toate etapele devenirii și, dincolo de pasiune și plăcere, are un impact pozitiv imens asupra persoanei. Cuvântul scris este capabil, din punct de vedere medical, să ajute organismul atât emoțional, cât și fizic.

Cititul este semnificativ pentru stimularea mentală, dezvoltarea abilităților intelectuale, îmbunătățirea memoriei, reducerea stresului. În epoca contemporană, o eră condusă de tehnologie, generațiile în devenire, gadgetarii, depășesc obiceiul de a citi. Bibliotecile devin mai responsabile în fața societății cunoașterii, pentru rolul lor în inculcarea obiceiurilor de lectură în acest scenariu.

Lectura oferă șanse egale pentru cunoaștere și dezvoltare, care este esența existenței conștiente. Este un motiv serios de a ne consolida eforturile și a pune umărul la această înălțătoare lucrare.

Pentru a oferi servicii relevante și eficiente, bibliotecarii au nevoie de informații de încredere, bazate pe dovezi despre nevoile, preferințele și experiențele utilizatorilor. Un set puternic de dovezi este fundamental pentru a lua decizii și pentru a demonstra valoarea serviciilor de bibliotecă.

În spațiul nostru, fenomenul lecturii, în ultimul deceniu, este studiat mai puțin și se operează cu date modeste oferite de Barometrul Opiniei Publice, realizat în cadrul Institutului de Politici Publice; studiul privind Utilizarea Timpului, realizat de Biroul Național de Statistică, cu suportul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), Entității Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor (UN Women) și Guvernul Suediei în cadrul proiectului ONU „Consolidarea Sistemului Statistic Național”; datele Testului PISA, un program internațional care evaluează, o dată la trei ani, competențele elevilor de 15 ani, la trei domenii de bază: citire/lectură, matematică și științe.

Rezultatele oferite de aceste studii demonstrează că în domeniul lecturii suntem în urma altor țări europene și, respectiv, este loc de mai bine, deși trebuie de menționat și faptul că nu există o discordanță foarte mare dintre noi și restul lumii, unde se investește masiv în lectură.

Raportul PISA (2018) arată că 43% de elevi din țara noastră nu ating nivelul minim de competență la domeniul citire/lectură. Respectiv, celelalte 57% de elevi sunt obiectul cadrelor didactice, bibliotecarilor, părinților etc.

Materialul prezentat stabilește rolul pe care Biblioteca Națională îl joacă în promovarea culturii lecturii și a obiceiurilor de lectură în rândul utilizatorilor săi. De asemenea, este de așteptat ca Biblioteca Națională să livreze în această direcție idei, produse, proiecte. Rolul important al diferitelor secțiuni ale bibliotecilor se demonstrează prin serviciile oferite personalului bibliotecar dar și utilizatorilor finali ai bibliotecii pe baza statisticilor de utilizare. Reformarea politicilor, pe acest segment, pentru a adăuga și mai multă valoare serviciilor Bibliotecii Naționale, este absolut necesară. Modificarea politi-

cilor va ținti spre o promovare mai bună, spre captarea atenției utilizatorilor, îmbunătățirea serviciilor, întreținerea și conservarea resurselor bibliotecii.

La nivel de țară situația poate fi îmbunătățită prin:

- Susținerea Programului de editare a cărții naționale, după modelul programelor naționale de promovare a lecturii, din țări precum Lituania, Polonia etc.;
- Ajustarea prevederilor *Legii cu privire la biblioteci* privind finanțarea bibliotecilor publice în conformitate cu recomandările IFLA/ UNESCO 250 cărți /1000 locuitori.

Referințe bibliografice:

1. HARRIS, Grant. The center for the book, the library of congress and reading promotion in the United States. In: Lectura și scările. Chișinău : Prut Internațional, 2020, pp. 211-224.
2. Promoting Books and Reading [online]. [citat 17.06.2022]. Disponibil: <https://www.loc.gov/loc/lcib/0301/cfb-anni.html>
3. Reading Promotion Programmes of the National Library of Latvia [online]. [citat 17.06.2022]. Disponibil: <https://www.proquest.com/openview/dff0e184eef271819680810dac58a645/1?pq-origsite=gscholar&cbl=296199>
4. Reading Promotion Service [online]. [citat 17.06.2022]. Disponibil: <https://www.nlpi.edu.tw/English/AboutUsEn/PromotionalServicesEng/ReadingPromotionServiceEng.htm>
5. Role of National Library of India in Preservation and Promoting Reading Habit [online]. [citat 17.06.2022]. Disponibil: <https://digitalcommons.unl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=12277&context=libphilprac>
6. ROWE, Brian . Why Reading is the Cornerstone of a Writer's Life [online]. [citat 17.06.2022]. Disponibil: <https://medium.com/read-watch-write-repeat/why-reading-is-the-cornerstone-of-a-writers-life-584a7bc26f9e>